

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljubo doma, kdor ga ima.

Od Save [Izv. dop.]

Če je katero ozemlje interesantno, zanimivo je to ozemlje slovensko. Zemlja pod najlepšim obnebjem, zemlja toliko naravnih lepot in zemlja, kjer duhovito pleme Slovanstva, Slovenstvo biva! Škoda je samo, da na tem lepem kosu sveta mej prebivalci tega kosa ni miru, škoda je da se ljudje na tej lepej slovenskej zemlji v stranke delijo, ki je dna drugo do obisti mrzi.

Tudi drugod so ljudje različnega mnenja, tudi drugod so stranke, ali skoraj povsod drugod so ljudje različnih strank jedini v ljubezni do domovinskih tal; le pri nas te ljubezni v obeh strankah ne najdemo za jedne; jedna le ljubi to rodno zemljo slovensko in druga jo zaničuje! — In zaradi tega ljut boj.

Ne bije se v naših deželah boj za principe, ki svet vladajo; pri nas je boj etabliran za življenje narodovo proti ónim, ki narodu do srca težé, ki bi ga radi vtopili v morju germanstva. In zanimiv je zaradi tega ta naš boj. — Velikansko se mora zvati bojevanje stranke, ki mej razburjenim valovjem narodov boja za biti, ali ne-biti to majheno slovensko bitje ohraniti hoče pred vtopom v germanstvu in italijanstvu. — Tu stojé najlepši talenti domače zemlje z velikimi silami novodobne omike, tu stoji dr. Preširen, tu stojijo drugi, kojim je narava podelila talent in vsako ped te ljube domovinske zemlje branijo s požrtvovalnostjo môž, kojim srce na pravem mestu bije. Majheno je to ljudstvo slovensko, ali bodoči kulturni historik bo o tem ljudstvu nekaj hvalno rekel, da ga nij imela tacega vsa Evropa v 19. stoletji glede izobraženejših môž in njihove požrtvovalnosti, njihove gorke lju-

bezni do doma ter dela te ljubezni. — In na drugej strani stoji majhena četa, v tujino le zaljubljeno grè, tujstvo postavlja na altar čiščenja in ker se ne upa z brezdomovinsko parolo na dan, zapisuje na svojo zastavo: „svoboda“, „omika“. Je interesantno to nasprotje: tu najboljše glave ljudstva in tam ljudje, ki si morajo duševne delavce iz tujine naročevati, kateri jim prihajajo za siromašno plačo na leto, ki pa uže po tej plači vso svojo revo kažejo in ti ljudje po goldinarju na dan zaslužka kličejo možem ljudstva slovenskega, ki so zdavna uže prebavili to nemško kulturo, s katero se ti iz tujine importirane reve širokou-tijo: svoboda, omika! — Je res zanimivo to naše strankerstvo! In ker tem revicam novodobni promet, lega naše zemlje mej tujima narodoma, ker jim naša tužna preteklost, ker jim v sedanosti nadaljevana potujčevalna preteklost pota gladi, in ker se kak bolj neveden domačin pred tujo bliščobo strmé odkriva, vpijejo ti ljudje: glejte ljudje, naša načela zmagujejo, naši principi so boljši od vaših! — In lepo pojejo pesen: kmet le govori domači govor, vsi drugi pa nemški, nemški jezik je prvi na svetu in tudi Slovenec to spoznava in mi, mi tuji smo vaši učitelji, nam tujcem gre prva beseda, vi vsi ste neumneži, mračnjaki itd. nižje vrste ljudje!

In ne samo to, dalje hodi to pošteno ljudstvo! V Celji, na pošteno slovenskej zemlji, vpije: nemški je naš govor, nemška naša izgoja, nemške naše navade in kar le z začudenjem se vpraša, od kod ta Slovenec smelost, pogum dobivlja, da svojega kandidata za mesta in trge postavlja. — Jako zanimivo je stanje ljudstva, mej katerim se take reči godé; da, mi Slovenci in morebiti še Slovaci smo jedini v Evropi, kjer tujec in žnjim združen do-

mačin odpadnik domačinom tako drzno govori. In vse to pod krinko „svobode“, „omike“! Prav debelo mora človek neumen biti, če vrjame, kar našim ljudem ti ljudje po goldinarju na dan pravijo! Oj te ljube svobode, omike, oj tega volka v ovčjej koži!

Ali mislimo si vse strani, novodobni promet, trgovino, nemško šolo, sploh cel aparat, s kojim mogočna nemška in italijanska kultura ná nas vpljiva, po naravnem zakonu, po katerem močnejši živelj, manjši, po omiki slabši drži na kladi, kaj ostane teh pionirjev svobode, omike! Reva, reva, ki doma tam na Nemskem ali Vlaškem kruha ne dobi, ker tam doma poznajo njih duha puhlost! In taki ljudje so merodajni v nasprotnej stranki, takih ljudij bi Slovenec, Slovenec, kojega je mati narava obdarovala s pošteno merico zdravih možgan, poslušal! Bogami, spričevalo uboštva dal bi si s tem. In to spričevalo si daješ ti slovensko mestjanstvo in tržanstvo, če za tem ljudmi hodiš. Ali ne vidiš, da naš kmet vseskozi pozna, da ljudje, ki domače za vrata, tuje pa za mizo postavljajo, ne morejo biti prijatelji slovenskega ljudstva in tudi tebe ne, ker Slovan si! — Ob volilnih časih, ko strastno vse svoje mišljenje kaže, lahko vidiš, ako je kaj prida ta „svoboda“, ta „omika“ teh ljudij. Glej, v Celji so tuji Nemci uže razburjeni, če domačin Slovenec svojega kandidata postavlja, in s hudo jezo trdè, da je vse, navade, jezik in vse nemško in na slovensko se le ozirajo zaničljivo: windisch! Glej tu izginja „svoboda“, „omika“ in gospodar tvoj, Slovenec, na domačih tleh se ti tako lepo, kakor le kaj pokazuje! Ali ti je to vse jedno! —

„Ljubo doma, kdor ga ima“, doni mi malo ven iz nedavno minolega volilnega časa,

Listek.

Beseda v ljubljanskej čitalnici

dné 3. avgusta.

Vendar smo je dočakali. Če se ne metimo, je bila predzadnja „beseda“ v čitalnici ljubljanskej v nedeljo pred cesarjevo slavnostjo dné 24. aprila, a od ónega dné so se kazali tisti „pasji dnevi“ tudi v čitalnici naše slovenske metropole. No, pa dočakali smo jo — „besedo“ — in istinito smemo trditi, da nam je zvršetek nje, ki se je vršila zadnjo nedeljo, obilo nagradil našo potrpljivost in sicer zaradi tega, ker je čitalniški pevski zbor vrlo dokazal zopet jedenkrat svojo silno življenjsko moč in je vsaj zopet jedenkrat prouzročil priliko, da se je narodno meščanstvo v obilem številu zbralo v svojem narodnem središču.

Naj povemo takoj s početka, ka spored

tež veselici se je vršil vrlo dobro, — da, pohvaliti moramo celo produkcije ljubljanske „mestne“ godbe, ki je svirala mej posamnimi pevskimi točkami. Čitalniški pevski zbor pak se je potrudil osobito pri tej prilici, da je podal slušateljstvu novih pesnij, katerih se v dvorani ljubljanske čitalnice nij še čulo. Ali ker je izbral svoje pesni iz kroga samo slovenskih, izrečno hrvatskih skladateljjev, potrdil je zbor čitalniških pevcev tudi dejansko potrebo vseslovenskega zblizenja.

In take potrebe človek nigdar bolj ne čuti, nego ko čuje pesen, zloženo v slovenskem duhu. Slovanska godba, glasba, ima svoj osobit značaj, ima uplivanje, ki sega poslušalcu resno v srce, katera mu je blaži, vzbuja v njem najrahljeja čutja, a ob jednom navdaja z vojničkim pogumom. Gotovo je tedaj vodstvo pevskega zbora čitalniškega ustreglo popolnoma slušateljstvu s tacim programom, v katerem so se nahajali glasbeni

umotvori slovečega hrvatskega glasbenega umetnika Zajca, Eisenhuta itd.

Kot nove zборе je naznanjeval program zadnje čitalniške veselice: Hajdrihovo „V tihí noči“, Zajčevo „Lovačko“, Eisenhutovo „Buro“ in zopet Zajčevo „Davorijo“. V ostalem je spored kazal sicer ne nove, a zategadelj ne menj lepe zборе, kakor n. pr.: Nedvčelovo „Zvezdi“, Vogelovo „Cigani“ in našo krasno Maškovo: „Bleško jezero“.

Ali tudi še v enem oziru je bil program dobro sestavljen: pri njega izvrševanju se je popolnoma kazal razloček mej značajem glasbe naših slovenskih glasbenikov in ónim glasbe južnih Slovanov na jednej strani in potem še občutljivejša razlika mej značajem glasbe Slovanov v obče in Nemcev na drugej. Slovensko petje je skoraj uže svoj (?) ves osobit značaj izgubilo in nagiba se bolj in bolj na hrvatsko ali bi se vsaj nagibati moralo; ali glasba južnih Slovanov ima takov svoj odličen znak, ki

v katerem se je Kranje slovenske mestjan in tržan spomnil besed: „Al' je lepa le tujina, lepša kakor dom tvoj nij“. To je bilo pošteno dejanje. Dalje tako! Človek slovenski je lahko velik občudovalec nemške kulture, ali zraven še večji ljubitelj lastne prekrasne domovine, svojega ljudstva, ter gospodstvom tega ljudstva v svojej zemlji. — Še jedenkrat tako in tujci na Kranjskem ne bodo se začudevali, kakor Nemci v Celju, da se sploh slovenski kandidat za mesta in trge postavlja. Do tega začudenja ne boste puščali Nemštva priti, ako ste kaj ponosni na ljubki vaš slovenski svet! In tedaj bo tudi izginola óna grda zanimivost v našem strankarstvu, ki kaže boj mej ónimi, ki molijo: ljubo doma, kdor ga ima, in ónimi, ki šatore stavijo svojcem iz tujine. Za-to zastopniki srednjega stanu: ljuba vam slovenska domačija! —a—

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 5. avgusta.

„P. C.“ poroča, da je prišlo v prvem polletju tega leta *Avstriji* 43.028.000 gold. direktnega davka, za 1.338.000 gold. več nego vlani ob istem času; nedirektnih davkov se je vdobilo 81.194.000 goldinarjev, torej za 5.286.000 gold. več nego v lanskem letu.

V *Pragi* je bil za župana z 69 proti 2 glasoma zopet Skramlik izvoljen.

Vnanje države.

Turška vlada bode imenovala svojega poslanika kot zastopnika pri črnogorskem knezu. Sultan je dovolil Kairedinu in Mahmud Nedim paši vsakemu po 15.000 pijastrov mesečne pokojnine.

Iz *Kapstata* se javlja: general Crealock je požgal Undine Magwere, več odličnih glavarjev se je podvrгло. Angleži ne bodo zdaj dalje prodirali, ker je teško živež naprej spraviti. Prostovoljcem so ukazali, da bodo kralju Cetevalu pot prestrigli.

Dopisi.

Iz Ljubljane 5. avgusta. [Izvirni dop.] (Franc Končan †) Neusmiljene smrti pušica ne počiva nigdar. Jedva je mati Slovenija oplakala bridko izgubo odličnega narodnjaka dr. Žige Bučarja, kateri je za soboj imel uže boljših dnij polovico in kateri se je za viharnih časov izkazal neomahljivim in večšim možem, — in uže jej je zopet togovati na prezgodnjej gomili mladeniča, kateremu se je tekdar odpirala boljša bodočnost in ki je začenal obetati, da bode, ako ne baš v prvej vrsti krepak in značajan boritelj za narodno

svobodo! Nič več nij Hercegovac potrtega duha; iskra v njegovih prsih razplamtela je; njega prsi navdaja zdaj samo hrabra želja, meriti svojo moč s turško, streti dušmanina popolnem „il' dično mriet!“ — Glasba tem besedam je krasna, skozi in skozi slovanska, lahko umljiva; to Zajčevo pesen in njegovo „Lovačko“ iskreno priporočamo tudi vsem družim čitalniškim pevskim zborom.

svobodo! Nič več nij Hercegovac potrtega duha; iskra v njegovih prsih razplamtela je; njega prsi navdaja zdaj samo hrabra želja, meriti svojo moč s turško, streti dušmanina popolnem „il' dično mriet!“ — Glasba tem besedam je krasna, skozi in skozi slovanska, lahko umljiva; to Zajčevo pesen in njegovo „Lovačko“ iskreno priporočamo tudi vsem družim čitalniškim pevskim zborom.

Eisenhutov zbor z bariton-samospevom je teška kompozicija, katero bode le redki pevski zbor, kakor so pri nas, pravilno dobro izvršil. Zadržaj besed tej pesni je ta: Silna burja vzdiguje morje v silovite valove; na obali sedi mlada deva in plakajoč pričakuje vrnitve svojega drazega. Notranja bolest in strah je storilo jo neobčutljivo za vse učinke razsrjene narave. Ona moli in prosi Boga, naj umiri razljuten živelj, ki preti življenju njenega življenja. Bog je ne usliši. Valovi zaženó mrtvo truplo njenega drazega na suho.

Iz Središča 4. avgusta. [Izv. dop.] Kakor vsako leto, terjala je tudi letos Drava svojo žrtev. Denes teden smo zakopali 18 let starega mladeniča, kateri je iz mlinskega kolesa, ki ga je popravljaj, v vodo padel in utonil. Ne kaj dnj pozneje pripelje 15 let stari fantek,

sin tukajšnjega tržana Kolariča s slepo kobilo v mlin. Ko svoj posel opravi, pada se v mlin, pustivši 3 leta starega dečka na vozu zraven vode. Konj se zažene ne videč naravnost proti Dravi, in je padel v globočino, voz s sedečim otrokom potegnivši za soboj. K velikoj nesreči prišla je pod mlin in utonila, a mlinarju, kateri je ropot zaslišal in bil takoj na mestu, se je posrečilo prestrašenega in utaplajočega fanteka, potem, ko se je tretjikrat iz vode prikazal, iz smrtne nevarnosti rešiti. Ta dogodek zopet kaže, kako lehkomišelní so večkrat ljudje, da dopuščajo otrokom čez ubogo in neumno žival čuvati, ko bi sami takih potrebovali. Slepim konjem — treba zanesljivih konjačev.

Dokončavši te vrstice, zadoni v farnem zvoniku o 3/4 12 dopolúdan glas zvonov, kličeó pomoči. Zopet nesreča. Ogenj! ogenj! Zopet in sicer po kratkem počitku se nam je pokazal na strehi rdeči petelin. Gospodarsko poslopje posestnika Franca Šalamusija v bližnjem obrežju je do tal pogorelo. Kako da je ogenj nastal, nam nij znano. Vendar pa pomilujemo pogorelca, kateremu akoravno je bil zavarovan, so dozdej spravljene poljski pridelki zgoreli. To nam je zopet živ dokaz kako potrebno je, da si kmetje svoja poslopja dadé zavarovati, kajti nihče ne vé, kdaj da ga nesreča dobiti. Ako nijsi zavarovan, ti je ogenj zelo navadna nevarščina, katera te more spraviti ob vse, na beraško palico, ter te z golimi rokami po svetu pomagati. Da se ti kaj takega ne zgodi zavarovaj si poslopja zoper ogenj. Saj je dovolj zanesljivih zavarovalnic in če tu še posebno omenimo banke „Slavije“, storimo to le, ker je „Slavija“ domače društvo. Malo novčičev na leto se plača, pa nesrečnim pogorelcem je veliko pomagano. Za male letne doneske v sili velika in zdatna pomoč, in kar je še večje vrednosti, mirno in lahko spanje.

Z Gorenjskega 3. avgusta. [Izv. dop.] Največja nezgoda za avstrijske Slované je gotovo, da smo razdeljeni v mnogo plemen, katerih vsako govori in piše svoj jezik, dela svojo politiko, a némajo svojega središča. Našo neslogo v politiki si je lahko razložiti, če se pomisli na našo politično razdeljenost v razne provincije, različnost podnebja, pod katerim živimo in še bolj različnost pri dobitvi potrebnih stvari za eksistenco; tako se večina avstrijskih Slovanov živi s kmetijstvom, na Češkem je pa obrtnija uže jako razvita, na

Devá zakriči, pretrgana jej je poslednja struna, osodni udarec ta vzeme tudi njej život. — Glasba se besedam popolnoma prilaga, ali zdi se nam, da je na nekaterih mestih malco preteška za popolno ne izurjene pevce. Kar se tiče izvrševanja posamnih pevskih točk, moramo reči, ka čitalnički pevski zbor je zadostil popolnoma svoje nalogi. Akoprám so bile nekatere pesni, osobito óna naposled imenovana, jako teške, ki zahtevajo popolne izurjenosti in paznosti, vendar naših domačih pevcev teška stvar nij upognila, in z veliko preciznostjo so izvrševali posamne točke. Iz srede naših pevcev pak se čuje glas dveh, katera bi bila dika vsakemu pevskemu zboru. Kakó plavajoče se je zibal nad nami čarobni glas našega tenorista g. Médéna v pesnih „V tihí noči“ Heidrichovej in v „Ciganih“! Médénov glas mora vsacemu poslušalcu priti do srca; vreden drug g. Médéau je baritonist g. Pucihar, — oba ljubimca naše narodne čí-

svobodo! Nič več nij Hercegovac potrtega duha; iskra v njegovih prsih razplamtela je; njega prsi navdaja zdaj samo hrabra želja, meriti svojo moč s turško, streti dušmanina popolnem „il' dično mriet!“ — Glasba tem besedam je krasna, skozi in skozi slovanska, lahko umljiva; to Zajčevo pesen in njegovo „Lovačko“ iskreno priporočamo tudi vsem družim čitalniškim pevskim zborom.

Eisenhutov zbor z bariton-samospevom je teška kompozicija, katero bode le redki pevski zbor, kakor so pri nas, pravilno dobro izvršil. Zadržaj besed tej pesni je ta: Silna burja vzdiguje morje v silovite valove; na obali sedi mlada deva in plakajoč pričakuje vrnitve svojega drazega. Notranja bolest in strah je storilo jo neobčutljivo za vse učinke razsrjene narave. Ona moli in prosi Boga, naj umiri razljuten živelj, ki preti življenju njenega življenja. Bog je ne usliši. Valovi zaženó mrtvo truplo njenega drazega na suho.

obalih jadranskega morja sta pa ribištvo in trgovina važna faktorja življenskega bitja Slovanov. Zraven pa Slovani avstrijski pripadajo k trem veroizpovedovanjem, in ravno različnost verskega mišljenja je mnogokrat vzrok političnim prepričanjem, o tem nas uči zgodovina in prepriča opazovanje političnega teka v sedanjih evropskih državah. Nekoliko je pa nesloga že lastna, rekel bi prirojena slabost slovanskih narodov, zgodovina nas uči, da ravno vsled mejsebojne nesloge so tujci podjarmili Slovane; tako je po razporih razrušilo se mogočno carstvo Svatopluka, vsled notranjih razporov je propala nekdanja mogočna Poljska.

Tudi v sedanjem času nam mejsebojna nesloga hudo škoduje, da avstrijski Slovani ne dobimo pravic, katere nam gredo po prirodnih zakonih.

V Avstriji slovanski živelj številno in duševno presega nemškega, pa vendar Nemci vladajo nad Slovani, ker so si znali vsako priliko in mejsobojno neslogo Slovanov porabiti sebi v korist. Nemci, imajoči upraviteljstvo v svojih rokah, se neizmerno trudijo, povzdigniti nemški živelj in razširiti Nemštvo z nemškimi šolami in nemškim uradovanjem. Da vzememo iz svojega domačega okvira en izgled, pomislimo, da so osobito pri nas šole nemške, katere mora vzdržavati Slovenec. Hočevarjem so dali gimnazijo, pa kljub temu se ne more poznati, da bi nemški Kočevarji v izobraženosti presegali slovenske kranjske prebivalce, če tudi ti némajo nobene slovenske šole.

Nemško upraviteljstvo je povsod podpiralo Nemce, in njim so bila vrata odprta k najvišjim državnim službam, večkrat se nij dosti oziralo na sposobnost, sin slovenskega kmeta se je pa le z lastno marljivostjo in največjim naporom mogel povzdigniti do višje stopinje, pa vendar se mnogo Slovanov, mej njimi tudi Slovencev nahaja v visocih državnih službah, ki delajo za blagost države in napredek znanosti.

To nemško hegemonstvo bi morali Slovani avstrijski podreti s tesno zvezo mej soboj in bratsko ljubavijo. Čehi bi se morali potegovati za težnje Poljakov in Slovencev tako, kakor za svoje, in nasprotno. Če se enkrat doseže popolno sporazumljenje avstrijskih Slovanov v glavnih političnih vprašanjih, osobito v narodnem, potem bo kmalu nemškemu gospodarstvu v Avstriji odklenkalo. Dokler se pa pa to ne zgodi, bomo Slovani le sluge tujih gospodarjev, posebno, če se bo še nadalje

talnice, zdaj jedinega zavetja slovenskega petja v Ljubljani. Osobito izmed vseh točk je pa dopadal ranjcega Hajdriha krasni čveterospev „V tihi noči“, kateri so peli umetniško dovršeno gg. Valenta, Medén, J. Pateroster in Štamcar. Lehko in smelo pa zdaj trdimo, da ljubljanski čitalniški pevski zbor je zdaj pod vodstvom svojega velezaslužnega vodje g. Valente došel na tako visoko stopinjo razvitka svojega, kakor preje morebiti da nij še bil. Zato bi bilo tudi dobro, da bi in ne-pevci udje ljubljanske čitalnice napeli vse svoje moči, da bi se petje v naši čitalnici na tej stopinji ohranilo, a ne samo to, tudi da bi omogočili še nadaljnji napredek. — Petje, narodno petje je velik faktor pri razvijanju našega naroda, ki nanj neizmerno upliva, za to naj bi se vsak narodnjak potrudil, da se ta faktor ohrani čil in zdrav.

Hlavka.

slovanski narod pustil rabiti za slepo orodje v boju za tuje interese.

Zdaj, ko je nemška liberalna sila v poslednjih volilnih borbah precej polomljena, ter se ne bo mogla tako lahko protiviti Slovanom avstrijskim, je čas za mejsobojno sporazumljenje Slovanov jako jako ugoden, te prilike se je treba objeti z vsemi močmi, da se ne bi avstrijski Slovani pozneje kesali, rekoč: bodočnost svojo imeli smo v svojih rokah, ali malostni mejsobojni prepričani nam niso dopuščali resno nanjo misliti. V istini pak stvari kaže, da se bode sporazumljenje mej vsemi avstrijskimi Slovani doseglo. Zadnji čas se po časopisih mnogo čita o sporazumljenju Čehov s Poljaki. Tako sporazumljenje bi neizmerno koristilo slovanske stvari, kajti zjedinjeni Čehi in Poljaki bi prevzeli vodstvo vseh avstrijskih Slovanov, in Slovani bi potem vplivali na avstrijsko vnanjo politiko. Zlaj vsled konservativcem ugodnega izpada poslednjih volitev pride mnogo večje število konservativcev v delegacije, in ti gotovo ne bodo podpirali dozdanih hegemonov.

Tako bi zopet Cislejtanija odločevala osodo monarhije, kar je pravično, ker plačuje veliko večino stroškov za vzdrževanje naše vojske in drugih skupnih potreb obeh državnih polovic. Čehi in Poljaki imajo veliko število učenih, v političnih zadevah izurjenih in v viših krogih spoštovanih mož, tako je mogoče, da Nj. Veličanstvo izvoli s katerim Slovanom nadomestiti ob ugodnem času grofa Andrasyja, katerega položenje uže itak nij trdno. Ne le na vnanjo, še bolj na notranjo politiko bi vplivalo sporazumljenje teh dveh največjih in najizobraženejših slovanskih narodov v Avstriji; vlada bi ne mogla prezreti tako mogočnega faktorja, a bila bi prisiljena se nanj ozirati; naravno je, da bi se potem i naš položaj zdatno zboljšal. Politična zveza dveh tako mogočnih slovanskih plemen bi bila trden jez proti germanizaciji severnih avstrijskih Slovanov, katera grozi osobito poljskim pokrajinam. Sloga torej naj bode gaslo vsem Slovanom.

Z Dunaja 3. avgusta. [Izv. dopis.] Dozdeva se, kakor bi z letošnjim letom tudi za avstrijske Slavjane imela slednjič napočiti boljša bodočnost. Poslednje volitve v državni zbor, ki so res ugodnejše izpale, nego smo avstrijski Slavjani pričakovali, dadó povsodi mnogo misliti, različno računati, te in óne posledice kovati. Račun takozvanih nemških „liberalcev“ pustimo za danes na strani in oglejmo si malo, kako računajo Slavjani.

Najvažnejša slavjanska naroda sta v Avstriji brez pomisleka češki in poljski. Oba dva imata slavno prošlost, zgodovina češkega in poljskega naroda segala je svoje dni celó v óno zapadnih nemških držav. Oba naroda moreta se prištevati mej najizobraženejše izmed vseh Slavjanov — češki presega celó v izobraženosti poljski narod — ta trditev je ustanovljena — akoravno ima poljski narod dve vseučilišči v Krakovu in v Lvovu, mej tem, ko Čehi nijso imeli do sedaj nijednega. Tudi srednjih in ljudskih šol imajo Poljaki več nego Čehi. Poljaci se vsakako v prijaznejših razmerah lahko izobraževajo v svojem jeziku nego Čehi, ali ipak je trditev naslonjena na resnico, da je v češkem narodu občna izobraženost dalje zatekla in ukoreninila se v prosti ljud nego se je to zgodilo mej Poljaki.

Ta dva naroda torej imata pred vsemi slavjanskimi v Avstriji največ važnosti. Čehi

zaradi tega, ker se nagibljejo k drugej politiki nego so jo tirali dosedaj na lastno škodo in na škodo družih slavjanskih narodnostij avstrijskih. Ako pridejo Čehi v dunajski državni zbor, — kar smemo zdaj upati — ako pride do sporazumljenja mej češkim in poljskim narodom, — do zveze, kakor se obravnava mej vodji, češkega in poljskega naroda prvaki, bode to nedvojbeno imelo silnih učinkov na bodoči razvitek avstrijske notranje zgodovine — a tudi vnanje. Zveza Čehov s Poljaki bi pomenila celi preobrat v notranjej naši politiki. Kajti poslanci teh dveh narodnostij bodo, ako postopajo zajedno — odločevalni v vseh vprašanjih, ki bodo prišla na dnevni red. Tako zvana „moč“ nemških takozvanih „liberalcev“ bi bila omamljena osobito še zaradi tega, ker je mej to stranko mnogo mamelukov, ki némajo pravega političnega smotra, in ki denes tu jutri tam glasujejo, kakor jim nanese veter-njaška nprav.

Ako pride do zveze mej tema dvema narodoma, potem bode nadvladala v Avstriji slavjanska pravična politika, potem — to smemo vsakako upati — bodedo tudi mi Slovenci laglje prišli do svojih pravic, zajamčenih nam v osnovnih postavah, ki jih do sedaj nij nijedno ministerstvo izvesti moglo ali hotelo, ker je večine časa od razglašnja imenovanih postav vladala stranka, ki je, akoprám se je zvala ustavoverno, največ ustavolomov sama zakrivila, zabilježivši na svoj vladni prapor srednje-veško gaslo: moč velja, ne pravica.

Poljaci, ki so do sedaj stali vedno ali večinoma na strani, kjer se jim je zmirom občasno koristilo, izmili bi tudi madež, ki temni ta plemeniti in svobodoljubni narod od leta let; Poljaci bi postali Slavjani, kar bi bilo največji pridobitek za slavjansko stvar. P.

Domače stvari.

— (Zopet požar.) Včeraj opoldne smo videli na kámniške strani velik dim vzdigati se. Pogorelo je, kakor smo izvedeli, v Trzinu 16 gospodarjem 26 poslopij. Zavarovani so bili menda samo štirje, zatorej je nesreča vsekako velika.

— (Pogorelec na Vrhniki) je kranjski deželni odbor dovolil v podporo 1200 gld.

— (Otrok požigalec.) Od Trate pri Loki se piše, da se je dne 29. m. m. igral trileten deček s klinčki, in takó zažgal leseno kajžo Lovro Oblakovo. Zgorela je do tál, z vsem, kar je bilo v njej. Pogorelec ima 800 gl. škode, katero mu je trpeti samemu, ker nij bil zavarovan.

— (Imenovanje.) Minister pravosodstva je imenoval avskultante G. Wradatscha za okrajne sodnije adjunkta v Kozje, J. Toplaka za adjunkta okr. sodnije na Vranskem, in J. Pevetza (?) za okrajne sodnije adjunkta v Sevnico.

— (G. Fr. Erjavec), profesor v Gorici, se je na počitnice v Ljubljano pripeljal.

— (Denarna stiska) je čem dalje večja. Od mnogih stranij dobivamo pritožbe zastran oderuštvá. Srečni so kraji, kjer je kmetom mogoče brez intabulacije v zadregi dobiti posojila za 10 do 12%. Mej prvimi deli državnega zbora mora biti postava proti oderuštvu, ako ne, bode na dobiček nekih židovskih in domačih pijavk vse drugo prebivalstvo na kant prišlo.

— (Program goriške velike re-
alke) ima na čelu spis prof. Barchaneka:
„Die projective Behandlung der Strahlenflä-
chen, ein Beitrag zu dem Unterrichte der
darstellenden Geometrie im neueren Sinne“.
Leta 1878/79 je bilo na tem zavodu, ako
vračunimo tudi pripravljavnico, vkupe 263 di-
jakov, mej temi 185 Italijanov, 44 Nemcev
in samo — 34 Slovencev. Z odliko jih je
zvršilo semester 22, prvi red ima 151 dijakov.

— (Dr. Fr. Preširnovi sliko in
životopis) je prinesel zadnji (31.) broj Hrvat-
skega izvrstnega leposlovnega lista „Vienca“.
Životopis je res le posnet po gosp. prof. Fr.
Levčevem duhovitem spisu v letošnjem
„Zvonu“, a vendar nam je reči odkritosrčnim,
da nas jako veseli, ker je g. prof. A. Bezen-
šek našim bratom Hrvatom preložil v njih
narečje ta jedroviti literarno-historični sestavek
našega učenega rojaka. —n.

— (Sto in petdeset gld. nagrade)
je razpisalo ministerstvo notranjih stvari
ónemu, kateri zasledi ali izdá ubijalce loškega
sodnika dr. Krausa, ali konči pové način,
kakó bi jih bilo sodnji moči dobiti.

— (Letošnje vino) utegne dobro biti,
če ne bode september kake skaze delal. Iz
Ogerskega in Hrvatskega se nam poroča, da
še dosti lepo kaže v vinogradih. Vinske cene
torej ostanejo, kakor so bile. Na Štajerskem
je novo vino od 4 do 9 gld. vedro, sledoja
cena seveda za fina vina v ljutomerskih krajih
in ob Pohorji. Iz Slovenske Bistrice se
nam piše, da je tam neki večji vinski trgovec
iz Koroškega več tisoč veder vina nakupil;
plačeval je vino iz kmetskih vinogradov po
5 1/2 do 6, iz gospodskih po 8 gld. vedro.
Staro vino od l. 1876 je tam po 13 do 16 gld.
vedro.

— (Trtna bolezen), „oidium tukheri“,
se je letos tudi na Štajerskem na več krajih
pokazala, menda vsled velike mokrote pred in
po cvetji. Sicer je uže mnogo let na brajda
grozdje več ali menj plesnivo bilo, pa letos
se poroča iz Ljutomera, da uže tudi po
vinogradih samih grozdje plesnuje. Treba bode
misлити na žvepljanje, kakor v bolj južnih kra-
jih, da se bolezen bolj ne razširja.

Razne vesti.

* (Nesreča ne pride sama.) V Kne-
žiču je Reza Weiss v vodo skočila. Ko je
njena hči to izvedla, padla je mrtva na tla, od
mrtuda zadeta.

* (Sedemkrat vero spremenil) je
neki jud v Črnovčah v Bukovini, z imenom
Rosenheim. Najprej je postal iz juda protest-
stant, pozneje mu je pri Kalvinistih bolj do-
padalo in je prestopil k tistev veri. Črez tri leta
se je pokatoličil. A tudi tu nij bilo za njega,
zdelo se mu je na enkrat, da je pravoslavna
vera prava. Potem je prišel v Varno na Tur-
škem, in je brez pomisleka postal mohameda-
nec. Ali tudi pri turškej veri nij dolgo ostal.
Odpotoval je v Ameriko, in je tam umrl —
mormonec.

* (Odkod toliko dima?) To važno
vprašanje nam razjasnjuje uradno poročilo, ka-
teru pravi, da je avstrijska država prodala v
prvej polovici letošnjega leta za 13 milijonov
in 548 tisoč gold. tobaka in smodák, dakle
za 195.693 gold. več, nego lani v istem časi.

* („Ponižno naznanjam, da sem
se ustrelil.“) Dne 8. m. m. je v N.-Boiy na
Ogerskem šel desetnik huzarski J. Gombar v
vrt tamošnje graščine na izprehod in skoraj
potem so začuli ljudje v obližji strel. Ko so
prihiteli na mesto, kjer so bili slišali pok, so
našli nesrečnika, kateremu je smrtonosna kro-
gla pod srcem prebila život. Samcumorec, je-

Izdatelj in urednik Makso Armič.

dini sin imovite vdove iz Siklosa, je po izvr-
šenem dejanji še napotil se 300 korakov da-
leč, naznanit svojemu stotniku, da se je ustrelil.
Nadeja, da ostane živ, je prav neznan.

* (Gluhonem sodišče.) V prvem
mestnem okraji pariškem sta se nedavno
popravdala dva gluhonemca mej soboj. Ker
ajsta htela, da bi razpravljalo o njiju stvari
navadno sodišče, klicala sta sebi jednacij
gluhonemih sodnikov, državnega pravdnika,
odvetnikov, zagovornikov in prič. To čudno
sodišče je obtoženca obsodilo, da ima platiti
200 frankov globe, o čemer le-ta nij uležil
pritožbe. Takim pótém se je izvršila obrav-
nava brez vpitja, brez sodbenih troškov in brez
škandala.

* (Brezumna stava.) V Meklenburgu
so trije mladi možje preveč globoko v kozarec
pogledali. Vinjeni uže vsi trije, stavila sta dva
izmej njih, da hoteta preplavati oblečena je-
zero, ki je v sredi mesta; kdor bode prvi
priplaval na onstranski breg, dobi od tretjega
150 mark. Takoj skočita v vodo, in jeden bil
je uže blizu onstranskega brega, kar čuje kli-
canje na pomoč svojega tovariša, ki je za njim
zaostal. Hoče mu pomagati, a pojenjevale so
uže tudi njemu moči, zato prepusti nesrečnika
svojei osodi, in sam priplava z največjim tru-
dom do brega. Njegov tovariš je utonil.

* (Mohamedovci) romajo često k
grobu svojega svetnika Saida Karuma molit,
kateri leži pokopan blizu vrha 15.600 črevljev
visoke gore Sikaram v Istočnej Indiji. Legenda
jim pripoveduje, da je ta sveti mož bujeval
se z njih prorokom Muhamedom proti Judom,
in ko je bil proroku v borbi izbit v ustih zob,
da si je óni vse zobe poruval iz čeljustij in
jih ponudil Mohamedu. Pri vsem tem je naj-
bolj čudno to, kakó je ta „svetnik“ zašel v
kraje, o katerih se zna, da so prišli vánje
Mohamedovci tekar celih 200 let pozneje.

* (Najtežji otrok na svetu) je go-
tovo desetletna deklica iz vasi Bolšin Grodnij
na Ruskem, kajti óna tehta 418 funtov. Nje
materi daje neki žid po 70 rubljev na mesec,
da mu pusti dekletce, da je kaže ljudem. Na
železnicah se vozi ta „otroče“ le v vozež za
blago, ker imajo zanj preozka vrata vozjé za
potnike.

Zahvala.

Dopis slavnega ministerstva, v katerem se zopet
dovoljuje, da se smejo pridni in lepovedni učenci
koncem šolskega leta ali o drugih prilikah obdaro-
vati s primernimi knjigami, razveselil je gotovo vsa-
cega prijatelja šol. mladine. Tudi pri nas pozdravili
smo ta minist. razglas s splošnem zadovoljstvom. In
kdo bi tudi ne privoščil pridnim otrokom nedolžnega
veselja.

Našel se je tu pa že tudi blag dobrotnik, ki
je tukajšnej šolskej mladini za letos omislil prelepe
premijske.

Naš prečestiti in občespoštovani ter za šolo in
za vse dobro vneti c. kr. okrajni sodnik, gosp. Karol
Pleško, podaril je namreč šoli v ta namen 21 lepo
vezanih, pozlačenih in z letno števil. 1879 kinčanih
knjižic, raznega zapopadka. Koliko veselje za pridne
šolarje!

Zeleti bi bili, da bi bil blagi gospod tudi sam
mogel biti priča nedolžnega veselja, ki ga je s tem
blagodušnim činom napravil našej nadepolnej šolsk.
mladini.

Kraj. šol. svet pa šteje v svojo dolžnost, da
izreka blagemu gospodu za ta lep dar javno svojo
zahvalo in Bog plačaj.

Kraj. š. svet na Vrhniki 29. jul. 1879.

Ig. A. Jelovšek, predsednik.

Tujci.

4. avgusta:

Evropa: Riedl, dr. Lerih, Kutschera iz Dunaja.

— Castesio iz Reke.

Pri sionu: Gitter iz Gradca. — Leber, Stengel
iz Dunaja. — Wascha iz Trsta.

Dunajska borza 4. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	40	„
Zlata renta	78	80	„
1860 drž. posojilo	126	50	„
Akcije narodne banke	831	—	„
Kreditne akcije	273	—	„
London	115	85	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	23	„
C. kr. cekini	5	46	„
Državne marke	56	75	„

Najprisrčnejšo zahvalo

izrekamo vsemu p. n. občinstvu za izkazano
sočutje in obilo udeležbo pri sprevedu našega
ljubljenega sina, oziroma brata

Franca Kneza;

posebno se še zahvalujemo sl. pevskega
zboru „čitalnice v spodnjem Šiški,“ kakor tudi
„katoliško-rokodelskemu društvu,“ v obče pa
vsem blagim dariteljem toliko in tako krasnih
vencev.

V Šiški, dné 5. avgusta 1879.

(360—1) Žalujoča rodbina.

Prošnja

do prebivalcev mesta Ljubljane.

Velika nesreča, katera je denes naše so-
sede na močvirji v vasi Studenec zadela po-
razsežnem in groznem požaru, mi daje povod,
da se do blagosrčnosti prebivalcev našega ljub-
ljanskega mesta obračam s prošnjo, naj bla-
govolé mile darove za nesrečnike nabirati in
izročávati gospodom okrajnim predstojnikom
ali tudi ljubljanskemu mestnemu magistratu.

V Ljubljani, dné 1. avgusta 1879.

(352—3) Župan: Laschan.

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, laka in firneža,

v Ljubljani, (335—5)

na Marijnem trgu, poleg franciskanskega mostú.

Umételjne zobé in zobovja

postavlja, ne da bi bolelo in za žvečiti popolnoma
pripravno, po najnovjšem umetniškem načinu, in
zobne operacije izvršuje z omotenjem z gazom za
smejanje (305—9)

zdravnik za zobé A. Paichel,

poleg Hrdeckijevega mostu v 1. nadstropju.

Za čiščenje in izboljš- šanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi,
dobi se zmirom z osebnim ali poštnim naročilom
pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tav-
čarjevej hiši. (330—5)

Najsijajnejši vspeh zagotovljamo. Troški za
čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4/4, kr.

Štev. 4937. (351—2)

Naznanilo.

Zarad snaženja prostorov bode zaprta
kranjska deželna blagajnica

od dné 13. do vključno dné 16. avgusta t. l.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 29. julija 1879.

V najem se dá

za več let posestvo v Cerknici: hiša,
mlin, dve žagi, „potošeljca“ in vrt. Ako se kupec
oglasi, se tudi prođa. (344—3)

Janez Grebenc

v Cerknici pri Rakeku.

Stare železniške šine

za zidanje mostov in hiš,
najboljše in frišno

apno od cementa

v ceno prodajata (327—5)

Wogg in Radakovic,

trgovina z železom „zum gold. Anker“ v Celju.

Zlatar,

ki zna tudi rezljati, želi dobiti službo. Naslov: je
Ignacij Pintar, Gorenjavas, Gorenjsko. (343—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.